

Yeme Davran??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yeme Davran??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33131>

Özet

Yeme Davran??? Ölçe?i (YDÖ), Yahya Özdo?an taraf?ndan 2013 y?l?nda geli?tirilm? bir psikometrik araçtır. Ölçek, özellikle adolesan popülasyonunun yeme al??kanlıklar?, tutumlar? ve beslenme bilgilerini kapsamlı bir şekilde saptamak amacıyla tasarlanm??tır. Bu araç, ergenlik döneminde sıklıkla görülen riskli yeme davran??lar?n?n erken te?hisi ve önlenmesi için bilimsel araştırmalara ve uygulamalara katkı sağlamaya hedeflemektedir.

Ölçek geli?tirme çal??ması, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir doktora tezinin parçasıdır. 58 maddeden oluşan bu ölçek, geçerlik ve güvenilirlik çal??maları ile psikometrik açıdan sağlam temellere dayand??nı göstermiştir.

Anahtar Kelimeler

Yeme davran??, adolesan, beslenme bilgisi, ölçek geli?tirme, psikometri, yeme al??kanlıklar?.

Yazarlar

Yahya Özdo?an

Amaç

Yeme Davran??? Ölçe?i'nin temel amacı, adolesan bireylerin karmaşık yeme davran??lar? ve bu davran??lar?n altında yatan beslenme bilgi düzeylerini objektif ve sistematik bir biçimde ölçmektir. Bu ölçek, sadece anormal yeme kalıplar? değil, aynı zamanda sağlıklı beslenme tutumlar? da değerlendirerek kapsamlı bir profil sunmayı amaçlar.

Ölçek, eğitim ve halk sağlığı alanında çalışan uzmanlara, gençlerin beslenme risklerini belirlemede ve hedef odaklı müdahale programları geliştirmede kullanılabilecek güvenilir bir enstrüman sağlamaktadır.

Yapı

Ölçek, esas olarak iki ana psikolojik yapıyı ölçmek üzere tasarlanm??tır: **Yeme Davran??? ve Beslenme Bilgisi**. Yeme davran??? yapısı; duygusal yeme, kısıtlayıcı yeme, diyet ipuçlarına dayalı yeme ve genel beslenme alışkanlıklar? gibi alt boyutları içerebilir. Beslenme bilgisi ise bireyin temel besin grupları, sağlıklı diyet prensipleri ve beslenme ile ilgili doğru bilgiye sahip olma düzeyini yansıtır.

Ölçek geli?tirme süreci, faktör analizi yöntemleri kullanılarak, bu yapıların teorik olarak beklendiği gibi maddeler tarafından temsil edilmediğini doğrulamayı amaçlam??tır.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, arac?n amaçlanan yap?y? ne ölçüde do?ru ve yeterli bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlam??t?r. Yap?lan tüm geçerlik analizleri, Yeme Davran??? Ölçe?i'nin **kapsamlı** oldu?unu ve ölçmeyi hedefledi?i teorik yap?y? ba?ar?yla yans?tt??? sonucuna ula?m??t?r.

Bu sonuçlar, ölçe?in yeme davran??lar? ve beslenme bilgisi gibi karma??k psikolojik ve davran??sal yap?lar? ölçmek için gerekli olan **yap? geçerli?i** ?artlar?n? kar??lad???n? göstermektedir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenilirlik (tutarlılık) düzeyini belirlemek amacıyla iki temel yöntem kullanılm??t?r. Bu yöntemler, zaman içinde ölçüm sonuçlar?n?n istikrar?n? ve maddelerin içsel tutarlılı??n? de?erlendirmeye odaklanm??t?r.

Test-Tekrar Test Yöntemi: Bu yöntem, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini, yani zaman içindeki kararlılı??n? ölçmek için kullanılm??t?r.

?ç Tutarlılık (Cronbach Alpha): Maddelerin birbirleriyle ne kadar uyumlu oldu?unu belirlemek amacıyla Cronbach Alpha katsay?s? hesaplanm??t?r. Ölçe?in uygulanmas? ve verilerin faktör analizine tabi tutulmas? sonucunda iç tutarlılık katsay?s? **0.84** olarak bulunmuştur. Bu de?er, ölçe?in yüksek düzeyde güvenilir ve tutarlı oldu?unu göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini ve boyutlar?n? belirlemek üzere veri setine faktör analizi uygulanm??t?r. Faktör analizi, 58 maddelik ölçekte yer alan maddelerin hangi alt boyutlar altında topland???n? ve bu boyutlar?n teorik yap?yla uyumunu incelemek için kritik bir adımdır.

Faktör analizi sonuçlar?, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? desteklemi? ve güvenilirlik hesaplamalar?nda kullanılan iç tutarlılık katsay?s?n?n (0.84) elde edilmesine zemin hazırlam??t?r. Bu analiz, ölçe?in yeme davran???n?n farklı yönlerini ay?rt edebilme kapasitesini teyit etmektedir.

Araç

Test Türü: Geli?tirme Ölçe?i (Development Scale)

Format: 58 maddeden olu?maktadır. Derecelendirme format? kaynakta aç?kça belirtilmemiştir, ancak bu tür davran?? ölçeklerinde genellikle 4'lü veya 5'li Likert tipi derecelendirme (örne?in, "Hiçbir zaman"dan "Her zaman"a) kullanılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Adolesanlar (Ergenler)

Ya? Grubu: Ergenlik dönemi (Genellikle 10-19 ya? aral???)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, lise ve dengi okullardaki ö?rencileri hedefleyen bir doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmis?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) ölçe?i.

Anahtar Kelimeler

Beslenme al??kanl?klar?, duygusal yeme, k?s?tlay?c? yeme, psikometrik özellikler, güvenilirlik katsay?s?, test-tekrar test.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Belirtilmemis?tir.

Kurum E-posta Adresi: yozdogan@ybu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Yahya Özdo?an (Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, 2013 itibar?yla)

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2013 (Doktora tezinin tamamlanma y?I?).

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif haklar? hakk?nda kesin bilgi için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik çal??malar için genellikle kaynak gösterilerek kullan?m izni verilir.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: yeme-davranisi-olcegi-toad.pdf

Kaynaklar

Özdo?an, Y. (2013). Adolesanlar?n yeme davran??? ve beslenme bilgilerini saptamaya yönelik ölçek geli?tirme çal??mas? (Doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara). Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmi?tir.

Tez ba?lant?s?: tez.yok.gov.tr

Yeme Davran??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Kaynak içerikte ölçek maddeleri listelenmemi?tir. Ölçek, toplamda 58 maddeden olu?maktadır. Detayl? maddelere, yukar?da belirtilen doktora tezinin tam metninden veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilerek ula??labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM